

Řešení pro ekonomiku i ekologii

Přísná veterinární opatření musí v současné době dodržovat s ohledem na situaci kolem moru prasata a ptačí chřipky zejména podniky zaměřující se na chov drůbeže a prasat. Jak nám řekl Ing. Josef Pyšek, vedoucí výroby v podniku Lubská zemědělská, a. s., nedaleko Klatov, je to alfa a omega pro dosahování špičkových výsledků společnosti.

„Ve světě jsme svědky toho, jak tyto epidemie dokážou doslova decimovat chovy,“ řekl na úvod naší návštěvy. „Výsledkem je, že cena zejména za vepřové v poslední době strmě letí vzhůru. Máme proto šanci po řadě let, kdy jsme vyráběli na hranici rentability nebo i pod ní, vyrovnat ztráty z minulých let. Nechceme neuváženými kroky naši výrobu ohrozit, proto striktně dodržujeme nařízení veterinářů a do chovů nikoho cizího nepouštíme.“

Nutná modernizace

Lubská zemědělská, a. s., vznikla v roce 2000 odkupem akcií tehdejšího SZP Klatovy. Další rok byl celý proces zakončen a od roku 2002 se tento podnik stal výrobcem navazujícím na svého předchůdce.

„Hospodaříme bez polní výroby a zaměřujeme se hlavně na výkrm drůbeže, odchov a výkrm prasat,“ pokračoval Ing. Pyšek. „Po většinu času jsme podnikali prakticky bez dotací, výsledky se proto pohybovaly jako na houpačce. Na rozdíl od situace v jiných zemích, například v Dánsku i jinde, kde chovatelé prasat kompletně modernizují technologie každých asi osm až deset let, my je máme staré v převážné míře skoro čtyřicet let. Až v posledních letech nám významně pomáhají dotace z Programu rozvoje venkova a na ozdravení.“

Pohled do jedné z hal chovu prasat

Foto Pavel Bohúnek

V chovu drůbeže jsme začátkem 90. let opustili produkci vajec, kterých bylo nadbytek, a zaměřili se čistě na výkrm kuřat. Byl to logický krok, v samém sousedství je totiž zpracovatelský Drůbežářský závod Klatovy a. s., který veškerou produkci od velkovýkrmny vykupuje.

„V současné době vyrábíme kolem 6500 tun drůbežního masa ročně,“ uvedl Ing. Pyšek. „To zajišťujeme ve čtyřech

provozech v 18 halách. Kuřata nakupujeme od dvou dodavatelů. A užitek? Průměrná jatečná hmotnost byla za minulý rok 1,96 kilogramu, přičemž na jeden kilogram přírůstku spotřebujeme 1,55 kilogramu směsi. Délka výkrmu u nás trvá už jen 34 dní.“

Jak prozradil, výkrm kuřat podnik dlouhodobě ekonomicky drží, za posledních deset let se nestalo, aby po započítání dotací na něm prodělali. Proto také do něj postupně investují, v některých halách je už vyřešena například klimatizace rekuperací vzduchu, což zlepšuje ovzduší v halách i kolem nich. V některých mají rovněž nově odizolované podlahy pro případ přechodu na nové technologie líhnutí kuřat z vajec přímo na podlaže hal, kde se dělá výkrm.

Uzavřený obrot

Poněkud jiná je situace v chovu prasat, ten je v Lubech od vstupu do unie většinou ztrátový. Proto se také stáje většinou jen udržují, nikoliv modernizují, jak poznamenal vedoucí provozu v Petrovčicích Pavel Bohúnek. Akciová

společnost ročně vyrobí kolem 4500 tun vepřového masa.

„V chovu prasat jsme začali dělat taková opatření, abychom byli soběstační v odchovu selat, což se nám povedlo v roce 2008,“ doplnil vedoucí výroby Pyšek. „Máme dvě porodny prasnic, a to v Plánici, kde je 1300 kusů, a v porodně Seč u Blovic je 600 prasnic. Ročně odchováváme kolem šedesáti tisíc selat, pro vlastní výkrm potřebujeme asi 45 tisíc kusů, zbytek potom prodáváme dalším zájemcům.“

Stejně jako v halách pro kuřata jsou i v tomto případě v porodnách technologie na krmení, větrání, hrazení od společnosti Big Dutchman, které dodala firma BD Tech, s. r. o. Kejda prochází rošty do podroštových van, a tak zvaným špuntsystémem odtéká do skladů na kejdu, přívod vzduchu i odvětrání je stropem. Potvrdili si přitom, že v jejich teplých porodnách a halách, kde je předvýkrm, je důležité, aby větrání nebylo příčné, ale gravitační. “

„V roce 2000 jsme přešli na genetický materiál od společnosti Česká PIC,“ vy-

K uskladnění kejdy slouží ještě původní nadzemní nádrže

Foto Pavel Bohúnek

Vstup do areálu společnosti Lubská zemědělská, a.s., je s ohledem na nákazovou situaci zakázán. Na snímku haly ve středisku Petrovice
Foto Pavel Bohúnek

světli Ing. Pyšek. „Dosažené výsledky potvrzují, že to byl správný krok. Od jedné prasnice odchováváme ročně 32 selat, až 92 procent z narozených potom dovedeme na porážku.“ Ve výkrmu v devadesátých letech změnili v Lubech suché krmení na mokré, bohužel bez toho, že by od té doby zařízení a tudíž i prostředí ve stájích z ekonomických důvodů zásadním způsobem změnili. Přesto i u výkrmu dosahují špičkových výsledků.

„Jestliže u původního plemene, českého ušlechtilého, jsme dosahovali denního přírůstku kolem 65 dekagramů, tak dnes je to asi 85,“ poznamenal Ing. J. Pyšek. „Konverze tehdy byla 3,8 kilogramu krmiva na kilogram přírůstku, dnes to není ani 2,8 kilogramu. Přitom tam, kde jsme provoz částečně modernizova-

li, je to lepší. Dá se říci, že staré provozy nám seberou až deset dekagramů na přírůstek a třicet dekagramů na konverzi, což samozřejmě výrobu prodražuje. Je to důsledkem zejména prostředí, které je v původních stájích vlhčí s vyšším obsahem kyslíčnicku uhličitého. Naopak tam, kde jsme udělali celoroštové podlahy spolu se změnou zmíněného větrání, je situace mnohem lepší.“

Kejda už není problém

Dalším problémem bylo to, že ještě donedávna kejda v podroštových prostorech sedimentovala. Její další transport záležel na tom, zda hnojné kanály byly dostatečně veliké či nikoliv.

„Zvláště ve starších stavbách byla výška kanálů nízká, kejda se tam hromadila,

nezřídka se stalo, že byla narušena její fermentace a vytvořila tuhý sediment, takže byl problém při jejím vyskladnění,“ svěřil se P. Bohúnek. „Museli jsme do těchto prostor pak pouštět poměrně velké množství vody, abychom ji rozředili a dostali do jímek. Asi před dvěma roky jsme vyzkoušeli přípravek Z'fix od společnosti Olmix Group a velice se nám osvědčil. Granulát rozhazujeme na rošty a odtud se dostává do van, kde po celou dobu do vypuštění pozitivně ovlivňuje fermentační procesy. Kejda tak zůstává stále homogenní a snadno transportovatelná.“

Co je to Z'fix? Odpověď jsme dostali od přítomného zástupce společnosti Olmix Ing. Ivana Petrtyla. Jak vysvětlil, je to granulát na bázi uhličitánů vápenatých a hořecnatých s příměsí mikroprvků, jako je například železo, zinek, bor, sodík či mangan. Z'fix svým složením podporuje rozvoj aerobních bakterií a v důsledku toho je organická hmota rozkládána rovnoměrně, homogenizuje a tvorba produktů procesů hnití a kvašení (sirovodík, amoniak, merkaptany) je výrazně snížena. Je určený k regulaci procesů dekompozice organické hmoty ve statkových hnojivech, kompostech, hluboké podestýlce i kejde skotu a prasat.

„Tento přípravek pracuje v kejdě po celou dobu, dokud zvířata nevyskladníme,“ pokračoval Pavel Bohúnek. „Takto ošetřenou kejdu pak bez problémů přečerpáme do jímek. Z nich putuje k našim smluvním partnerům, kteří ji využívají buď k výrobě bioplynu, anebo ji aplikují přímo na pole. Boxy potom vyčistíme, vydezinfikujeme a dáme do nich další zvířata na výkrm. Následuje opět rozhození Z'fixu na rošty, jeho propad do kejdy a koloběh se opakuje.“

Ing. Petrtyl k tomu podotkl, že kejda představuje komplexní hmotu, ve které najdeme v různých poměrech vodu, organickou hmotu, jako třeba výkaly, nestrávené krmení atd., minerální látky, mikroorganismy (například bakterie, kvasinky, řasy atd.). Povaha, stejně jako intenzita biologických procesů probíhajících v této hmotě, závisí na vzájemném poměru jednotlivých složek a na podmínkách prostředí stáji, jako je teplota, pH, vlhkost, přístup kyslíku apod.

„Zhoršené podmínky jsou příčinou poklesu diversity mikrobiální flóry,

Kejda ošetřená přípravkem Z'fix.
Foto Pavel Bohúnek

což zhoršuje kvalitu fermentace a ústí to v další problémy,“ řekl. „K tomuto stavu dochází právě převládoucí anaerobní procesy.“

Jak dodal, narušená biologická transformace statkových hnojiv se konkrétně v chovech prasat promítá ve vysoké koncentraci plynů, což samozřejmě zhoršuje stájové mikroklima. Porucha homogenity kejdy a zvýšená míra sedimentace v jímkách spolu s tvorbou krusty mohou vyvolat problémy při čištění zásobníku, což oba zástupci Lubské zemědělské, a.s., potvrdili. Jak ale oba shodně uvedli, po aplikaci Z'fixu ve stáji pokračoval proces rozpouštění sedimentů i ve skladovacích jímkách, a tak bylo možno vyčerpávat celý jejich obsah a vyčistit je touto jednoduchou cestou.

„Nesmíme zapomenout ale ani na problémy se životním prostředím,“ doplnil předřečníky Ing. Josef Pyšek. „Nezanedbatelný je zápach při aplikaci těchto statkových hnojiv, což se často nelíbí obyvatelům okolních obcí. Po aplikaci tohoto přípravku tento problém do značné míry odpadá, kejda po jeho použití takřka nezapáchá. Co nám přineslo využití Z'fixu z hlediska ekonomiky, ještě spočítáno nemáme. Jedno je však jisté, po jeho aplikaci šetříme za vodu, odpadá nám nepříjemná práce při čištění kanálů, podstatným způsobem se zlepšilo prostředí ve stájích a pachová zátěž pro okolí.“

Zdeněk Makovička

O aktuální situaci v chovech drůbeže a prasat jsme hovořili v Lubské zemědělské, a.s., s vedoucím výroby Ing. Josefem Pyškem (upravo) a Pavlem Bohúnkem, vedoucím střediska v Petrovicích